

ΕΚΘΕΣΙΣ
ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΑΥΤΗΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1961

*Ἀγαπητοὶ Ἐταῖροι,
Κυρίαὶ καὶ Κύριοι,*

Τελοῦντες καὶ ἐφέτος τὸ ὀφειλόμενον μνημόσυνον τῶν κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος ἐκλιπόντων ἐταίρων, θὰ προτάξωμεν τῶν πεπραγμένων βραχεῖς τινὰς λόγους ἀποχαιρετισμοῦ καὶ χαρακτηρισμοῦ των, ὡς ἐλαχίστην ἐκδήλωσιν εὐγνώμονος πρὸς ἐκείνους ἀναμνήσεως ἡμῶν.

Ἐκ τῶν ἐπιτίμων ἡμῶν ἐταίρων ἀπέθανε, κατ' Ἰούνιον τοῦ 1961, ὁ Κάρολος Anti, ὁμότιμος καθηγητὴς τῆς κλασσικῆς ἀρχαιολογίας τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Padova καὶ πρόεδρος τῆς αὐτόθι Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν, Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν.

Καθ' ὄλην αὐτοῦ τὴν ζωὴν τὰς ἐπιστημονικὰς του δυνάμεις ἀφιέρωσεν ὁ Anti εἰς τὴν μελέτην τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος, οἱ δὲ καρποὶ τῶν ἐργασιῶν του ἀναμφισβητήτως προήγαγον καὶ διεφώτισαν πολλὰ σημεῖα τῆς Πολυκλειτείου ἰδίᾳ πλαστικῆς καὶ τῶν ἀρχαϊκῶν ἑλληνικῶν θεάτρων, περὶ τῶν ὁποίων ἐδημοσίευσεν ἐμβριθεῖς μελέτας.

Ἄλλὰ καὶ τῆς βαθείας αὐτοῦ φιλολογικῆς μορφώσεως δεῖγμα τρανὸν παρέσχεν εἰς ἡμᾶς ὁ Anti διὰ τῆς δημοσιεύσεως τῆς περὶ

τῆς “Ὁρεστείας ὅπως τὴν παρίστανεν ὁ Αἰσχύλος, πραγματείας του. Ἐξαιρετόν δ’ ἀφ’ ἑτέρου μνημεῖον τῆς εὐρείας αὐτοῦ ἐπιστήμης πρόκειται καὶ τὸ περὶ ἀρχαιολογικῶν ἐρευνῶν ἐν Λυκίᾳ καὶ Παμφυλίᾳ ὑποδειγματικόν του ἔργον. Δι’ ὃ καὶ ὁ θάνατος τοῦ σοφοῦ ἀνδρὸς ὑπῆρξε σημαντικὴ ἀπώλεια διὰ τὴν ἀρχαιολογίαν, ἡμεῖς δὲ πάντες, ὅσοι τὸν ἐγνωρίσαμεν, θὰ διατηροῦμεν ἀγαθωτάτην ἀνάμνησιν οὐ μόνον τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ μορφώσεως ἀλλὰ καὶ τῆς ἐξαιρετοῦ προσηθείας, ἣτις τὸν διέκρινε.

Δευτέραν δεινὴν ἀπώλειαν ὑπέστη ἡ Ἐταιρεία, κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1961, διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἐπιτίμου αὐτῆς Ἀντιπροέδρου Ἑρνέστου Buschor, ὁμοτίμου καθηγητοῦ τῆς ἀρχαιολογίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Μονάχου καὶ ἐπιφανοῦς ἱστορικοῦ τῆς τέχνης. Τὸν Buschor ἐγνώρισαν ἐπὶ μακρὸν αἱ Ἀθηναῖοι, ἀπὸ τοῦ 1921 μέχρι τοῦ 29, διηύθυνε τὸ ἐνταῦθα Γερμανικὸν Ἀρχαιολογικὸν Ἰνστιτούτον καὶ συνεδέθη πρὸς τὴν χώραν μας διὰ τῆς βαθείας του ἐπιστήμης καὶ τῆς εἰλικρινοῦς του ἀπλότητος.

Ἡ ἀρχαιολογικὴ εὐθυμία του Buschor περιέλαβεν εἰς τὴν ἔρευναν αὐτοῦ θέματα οὐ μόνον καθαρῶς ἀνήκοντα εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν ἱστορίαν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἀλλὰ καὶ φιλολογικὰ - ἀρχαιολογικὰ καὶ ὡς τοιοῦτο πρέπει νὰ θεωρηθῆ ἢ εἰς τὴν Γερμανικὴν γλαφυρὰ μετάφρασις τῶν 31 σωζομένων δραμάτων τῶν τριῶν μεγάλων Ἑλλήνων τραγικῶν ποιητῶν. Ἡ ἀγγειογραφία καὶ ἡ ἀρχαϊκὴ πλαστικὴ ὑπῆρξαν τὰ κύρια πεδία, εἰς τὰ ὁποῖα ἐξεδηλώθη ἀδρᾶ ἢ προσωπικότης τοῦ ἀνδρὸς ὡς ἐρευνητοῦ καὶ εὐστόχου ἐρμηνευτοῦ. Ἀθάνατον δύναται πράγματι νὰ χαρακτηρισθῆ τὸ πλεῖστας ἐκδόσεις ἀριθμοῦν πρωτόλειον ἔργον του περὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἀγγειογραφίας, ἐξαιρετόν δὲ θέσιν εἰς τὴν ἐπιστήμην καταλαμβάνουν καὶ ἡ περὶ τῆς ἐννοίας τῶν Ἑλληνικῶν ἀγαλμάτων καὶ ἡ περὶ τῆς ἐξελίξεως τῆς προσωπογραφίας καὶ αἱ περὶ τῶν ἀρχαϊκῶν κούρων καὶ τοῦ σατυρικοῦ χοροῦ καὶ τοῦ πρωίμου δράματος μελέται καὶ ἐρμηνεῖαί του. Θαυμαστὸν δὲ τέλος εἶναι τὸ ἔργον εἰς τὸ ὁποῖον μέχρι τῶν τελευταίων του ἡμερῶν εἰργάζετο : ἡ ἀνασκαφὴ

του Ἡραίου τῆς Σάμου, ἐμβριθεστάτας περὶ τοῦ ὁποίου μελέτας ἐδημοσίευσεν εἰς τὸ Jahrbuch τοῦ Ἰνστιτούτου, διὰ τῶν ὁποίων ἤνοιξε νέους ὁρίζοντας εἰς τὰς περὶ τῆς ἀρχαϊκῆς πλαστικῆς καὶ τῆς ναοδομίας γνώσεις μας.

Ὁ Buschor δὲν περιορίζετο μόνον εἰς τὸν στενὸν ἐπιστημονικὸν τῆς κλασσικῆς ἀρχαιολογίας κύκλον ἀλλ' ἐξήρχετο πολὺ πέρα αὐτοῦ, ἀναζητῶν ἀνωτέρας ἀνθρωπιστικὰς σχέσεις τοῦ ἀρχαίου πρὸς τὸν σύγχρονον βίον. Δεμένος ἐκ φύσεως μὲ τὴν ζωὴν καὶ τὸν πρακτικὸν ἀνθρωπισμὸν εἶδε τὸν ἀρχαῖον κόσμον μὲ μίαν νέαν διάστασιν καὶ τὸν ἐχρησιμοποίησε γονίμως διὰ τὴν ἐποχὴν μας. Ἦνωσε, μὲ ἄλλους λόγους, τὸ παρελθὸν πρὸς τὸ παρόν, ὅπως μᾶς τὸ ἀποδεικνύει πρὸ πάντων τὸ "Φειδίας ὁ ἄνθρωπος," ἐπιγραφόμενον ἔργον του, τὸ ὁποῖον ὑπὲρ πᾶν ἄλλο μᾶς φέρει πλησιέστερον πρὸς τὴν προσωπικότητά του.

Ὁ Buschor δὲν ὑπῆρξε μόνον μέγας ἐπιστῆμων ἀρχαιολόγος καὶ ἐρμηνευτὴς τοῦ ἀρχαίου κόσμου, ἀλλὰ καὶ ἓνας ζωντανὸς ἀκόλουθος τοῦ πνευματικοῦ Ἑλληνισμοῦ. Καὶ τούτου ἕνεκα εἶναι ἰδιαιτέρως αἰσθητὴ εἰς ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας ἡ ἀπώλειά του.

Ἐκ τῶν Ἑλλήνων αὐτῆς ἐταίρων ἐθρήνησεν ἐφέτος ἡ Ἐταιρεία τὸν θάνατον τοῦ διαπρεποῦς ἱατροῦ Ἀριστοτέλους Κούζη, ὁμοτίμου καθηγητοῦ τῆς Ἱστορίας τῆς Ἱατρικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἀνδρὸς μεγάλως διαπρέψαντος ἐπιστημονικῶς τε καὶ κοινωνικῶς. Ἐπιστημονικῶς μὲν οὐ μόνον διὰ τῆς καρποφόρου διδασκαλίας του ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς συγγραφῆς πολυαρίθμων πρωτοτύπων ἱατρικῶν ἐργασιῶν, διὰ τῆς ἐρεῦνης ἱατρικῶν χειρογράφων, ἀκόμη δὲ καὶ διὰ τῆς ἐκδόσεως ἀνεκδότων ἱατρικῶν κειμένων. Κοινωνικῶς δέ, πάλαι μὲν διὰ τῶν ἀγώνων αὐτοῦ κατὰ τῆς φθίσεως καὶ τῶν ἐλωδῶν πυρετῶν, ἀργότερον δὲ διὰ τῆς κατὰ τῆς φοβερᾶς μάστιγος τοῦ καρκίνου ἐκστρατείας καὶ μάλιστα διὰ τῆς ἰδρύσεως τοῦ ἀντικαρκινικοῦ Ἰνστιτούτου, ὅπερ ἀνέδειξεν εἰς Ἴδρυμα ἐφάμιλλον πρὸς τὰ ξένα τοῦ εἴδους του καὶ τοῦ ὁποίου προήδρευσε μέχρι τῶν τελευταίων του ἡμερῶν.

Μεγάλως ἐπίσης ἐθλίβη ἡ Ἑταιρεία καὶ διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀρχιτέκτονος Ἰωάννου Ἰωαννίδη καὶ τοῦ ἄλλοτε βουλευτοῦ Ἀθανασίου Κριμπᾶ, οἵτινες μετὰ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος παρηκολούθουν τὸ ἔργον ἡμῶν.

Στρέφοντες ἤδη τὸν λόγον πρὸς τὸ ἔργον τῆς Ἑταιρείας θὰ προτάξωμεν τὴν περὶ τῶν ἀνασκαφῶν ἔκθεσιν ἡμῶν.

.....

(Ἔπεται ἡ ἔκθεσις περὶ τῆς ὁποίας βλ. τὸ Ἔργον τῆς Ἀρχ. Ἑταιρείας κατὰ τὸ 1961).

.....

Τοιοῦτο ὑπῆρξε, Κυρίαὶ καὶ Κύριοι, τὸ ἐπιστημονικὸν ἔργον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ 1961 ἀντάξιον τῆς ἱστορίας τῆς καὶ εὐοίωνον διὰ τὴν συνέχειαν αὐτῆς.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΣ